

**QORTI CIVILI
PRIM' AWLA**

**ONOR. IMHALLEF
JOSEPH R. MICALLEF**

Seduta tad-9 ta' Settembru, 2008

Rikors Numru. 929/2006

Angelo **CARABOTT**

VS

Saviour **MIFSUD** u Maria Assunta *sive* Marie Mifsud

Il-Qorti:

Rat ir-Rikors imressaq fit-12 ta' Ottubru, 2006, li bih u għar-raġunijiet hemm imfissra, r-rikorrenti eżekutati miżżewġin Mifsud (aktar 'il quddiem imsejħin "l-eżekutati") talbu li din il-Qorti (a) tħassar il-Mandat kawtelatorju ta' Qbid maħruġ kontribom mill-intimat eżekutant Anġlu Carabott (aktar 'il quddiem imsejjaħ l-"eżekutant") fl-4 ta' Ottubru, 2006, għall-finijiet tal-artikolu 836(1)(d) u (f) tal-Kapitolu 12 tal-Liġijiet ta' Malta; u (b) tikkundanna lill-istess eżekutant iħallas penali għall-finijiet tal-artikolu 836(8)(d) tal-istess Kodiċi;

Rat id-degriet tagħha tas-16 ta' Ottubru, 2006, li bih ordnat in-notifika lill-intimat eżekutant u appuntat ir-Rikors għas-smiġħ tal-31 ta' Ottubru, 2006;

Rat it-Twegiba mressqa mill-intimat eżekutant fil-31 ta' Ottubru, 2006, li biha laqa' għat-talbiet tal-eżekutati billi qal li ma hemm l-ebda raġuni tajba għaliex il-Mandat għandu jithassar għaliex l-ebda waħda mill-premessi msemmija mill-eżekutati ma hija minnha u huma fuq kollox irrilevanti;

Semgħet it-trattazzjoni tal-avukati tal-partijiet;

Rat l-atti tal-Mandat kawtelatorju li għalih jirreferi r-Rikors tal-lum;

Rat id-degriet tagħha tat-8 ta' Novembru, 2007, li bih ħalliet il-kawża għall-provvediment;

Ilkunsidrat:

Illi din hija azzjoni maħsuba taħt l-artikolu 836 tal-Kapitolu 12 tal-Liġijiet ta' Malta. Ir-rikorrenti jridu li jitneħħew l-effetti ta' Mandat kawtelatorju ta' Qbid maħruġ kontribom mill-intimat eżekutant fl-4 ta' Ottubru, 2006, għas-somma ta' Lm 24,808.07¹ “rappreżentanti danni sofferti mir-rikorrent minħabba li l-intimati bħala diretturi tas-soċjeta' Ace Shipping Limited frawdolentement naqsu mid-doveri tagħhom ta' diretturi u minkejja direttiva speċifika, ma ħallsux lir-rikorrent dak li kien dovut lilu”. Dan il-kreditu kien ġie kanonizzat favur ir-rikorrent f'kawża li huwa kien fetaħ kontra l-likwidatur ta' kumpannija barranija De Hann Internationale Expeditie B.V. u l-kumpannija Ace Shipping Ltd., u maqtugħa b'sentenza tal-31 ta' Mejju, 2006². L-esekuzzjoni tal-Mandat intalbet fuq ħwejjeġ mobbli li jinsabu fid-dar fejn joqogħdu r-rikorrenti eżekutati u kif ukoll fuq ħames vetturi. Il-Mandat kien eżegwit fid-9 ta' Ottubru, 2006 fuq tnejn mill-imsemmija vetturi biss. Dak inhar ukoll, il-marixxalet ħatar lil wieħed Leonard Cali bħala kunsinnatarju mressaq mill-eżekutati. B'digriet mogħti fil-

¹ Li jgħibu €57,787.26 fi flus tal-lum

² Ċitazz. Nru. 1412/98GV

15 ta' Frar, 2007, fuq talba magħmula b'rikors mill-istess eżekutati, l-imsemmi kunsinnatarju nbidel b'ieħor, Mario Żammit, u l-marixxal wettaq il-bdil tal-konsenja fit-13 ta' Marzu, 2007. Sadattant, fis-6 ta' Ottubru, 2006, l-eżekutant Carabott kien ressaq ir-Rikors Maħluf kontra l-eżekutati biex jipproċedi għall-kundanna tagħhom skond il-pretensjonijiet tiegħu fl-imsemmi Mandat;

Illi r-raġunijiet imressqin mir-rikorrenti bħala dawk li għalihom huma qegħdin jitolbu r-rimedji msemmijin fir-rikors tagħhom huma: (a) li l-ammont mitlub fil-Mandat m'hux *prima facie* ġustifikat³; u (b) li fiċ-ċirkostanzi m'hux raġonevoli li l-Mandat jinżamm fis-seħħ⁴. Minbarra dan, huma jgħidu li l-ħsieb tal-intimat eżekutant li jitlob kontribom personalment il-ħruġ tal-Mandat kien wieħed magħmul b'hażen "bi ħsieb uniku li jkun hemm pressjoni fuq l-esponenti sabiex iħallsu huma l-kreditu dovut lilu mis-soċjeta' Ace Shipping Ltd" u għalhekk b'mod fieragħ u maħsub biss biex idejjaqhom⁵;

Illi, kif ingħad bosta drabi fi proċeduri bħal dawn, l-istħarriġ li għandha tagħmel il-Qorti huwa biss wieħed *prima facie* u dan għaliex il-mertu jmissu jiġi mistħarreġ fil-kawża proprja bejn il-partijiet⁶. Għalhekk, hija l-fehma tal-Qorti li f'din il-proċedura m'huwiex meħtieġ li tifli fil-mertu l-kwestjonijiet li nqalgħu bejn il-partijiet u li jagħmlu parti minn kawża li qiegħda tinstema' minn ġudikant ieħor⁷;

Illi l-Qorti sejra tgħaddi biex tqis l-aspetti ta' dritt li jsawru l-każ u li, kif ingħad qabel, ir-rikorrenti qegħdin jibnuhom fuq kawżali speċifiċi tal-liġi. Qabel xejn, għandu jingħad li dak li l-Qorti trid tasal għalih f'din il-proċedura m'għandu bl-ebda mod jitqies li jkun qiegħed isir xi ġudizzju fil-mertu dwaru. L-istħarriġ meħtieġ fi proċedura bħal din huwa marbut ma' eżami x'aktarx formali tal-att li tiegħu qiegħed jintalab it-tħassir. Il-Qorti għandha tistħarreġ li r-rekwiżiti

³ Art. 836(1)(d) tal-Kap 12

⁴ Art. 836(1)(f) tal-Kap 12

⁵ Art. 836(8)(d) tal-Kap 12

⁶ Ara P.A. RCP 7.2.2001 fil-kawża fl-ismijiet *Visa Investments Ltd. vs Blye Engineering Co. Ltd*

⁷ Rik. Nru. 904/06AF li jinsab imħolli għall-provvediment għad-9.10.2008

mitluba mil-liġi għall-ħruġ tal-Mandat jidhru mill-att innifsu u li dan ma nħariġx b'mod abbużiv⁸;

Illi r-rikorrenti jsemmu żewġ kawżali li dwarhom jistennew li t-talbiet tagħhom jiġu meqjusa:

A) L-ammont mitlub m'huwiex *prima facie* ġustifikat jew hu eċċessiv [Art. 836(1)(d)]. Ir-rikorrenti jsejso l-ilment tagħhom dwar din il-kawżali billi jgħidu li kull kreditu li l-eżekutant jista' għandu, m'huwiex kreditu li għalih iridu jagħmlu tajjeb huma personalment, għaliex il-kreditu kanonizzat kien dovut mill-kumpannija Ace Shipping Limited u mhux minnhom. Min-naħa tiegħu, l-intimat eżekutant fisser li l-azzjoni tiegħu kontra l-eżekutati tnisslet għaliex, f'tit żmien wara li ngħatat is-sentenza kontra l-kumpannija, l-eżekutati għaddew riżoluzzjoni ta' xoljiment tal-kumpannija bla ma wettqu dak li tgħid il-liġi dwar ħatra ta' stralċjarju u bla dikjarazzjoni li, fil-fatt, il-kumpannija kellha tagħti flus lill-kredituri tagħha. Huwa jżid jgħid li, minkejja li kien irriżulta li l-kumpannija kellha flejjes f'idejha li bihom seta' jitħallas il-kreditu tiegħu, dawn il-fondi għosfru bla ma ngħatat spjegazzjoni xierqa ta' x'sar minnhom. Minħabba li l-eżekutati kienu d-diretturi tal-imsemmija kumpannija, l-eżekutant iqis dawn iċ-ċirkostanzi bħala raġuni tajba li biha, skond il-liġi, l-istess eżekutati għandhom iwieġbu personalment lejha;

Illi l-Qorti tifhem li l-kejl li għandu jittieħed biex jitqies it-tħassir ta' Mandat kawtelatorju taħt din ir-ras huwa wieħed li jorbot il-kawżali tal-istess Mandat mal-kreditu msemmi fih. Dan ifisser li l-Qorti għandha tistħarreg fl-ewwel lok jekk jirriżultax mad-daqqa t'għajn li r-rikorrent eżekutant għandu bażi ta' pretensjoni (dak li f'oqsma oħra ta' dritt jissejjaħ il-*"fumus juris"* tal-pretensjoni dedotta), u fit-tieni lok jekk wasalx biex "jillikwida" tali pretensjoni f'somma li taqbel mal-ammont minnu maħluf fil-Mandat. Wieħed m'għandu qatt jinsa li f'dan il-kuntest, il-Qorti trid tkun gwidata mill-prinċipju li d-dritt għall-azzjoni ġudizzjarja m'għandux jiġi mxejjen jew imġarrab b'leġġerezza, u l-ieħor daqstant siewi li huwa dritt li persuna tħares l-

⁸ Kumm GMA23.6.1994 fil-kawża fl-ismijiet **Paul Hili et vs Dr. Joselle Farrugia noe et** (mhix pubblikata)

interessi tagħha fil-milja tagħhom sakemm il-jedd sostantiv lilha kontestat jiġi definit minn Qorti⁹;

Illi l-eżekutati jishqu li s-somma msemija fil-Mandat m'hijiex ġustifikata mad-daqqa t'għajn. Bla ma l-Qorti tidhol fis-siwi fil-mertu tal-pretensjoni tal-eżekutant, ikollha tgħid li s-somma msemija fil-Mandat hija sewwasew dak il-kreditu li l-eżekutant seħħlu jikseb fis-sentenza kontra terzi, flimkien mal-ispejjeż u l-imgħaxxijiet miġmugħa. Fis-sewwa, lanqas l-eżekutati ma jmieri dan l-ammont, iżda jemmnu (kif għandhom kull jedd li jagħmlu) li dak l-ammont ma jistgħux ikunu huma li jagħmlu tajjeb għalih;

Illi l-argument imressaq mir-rikorrenti dwar din il-kawżali ma jistax jitqies bħala wieħed siewi f'din l-istanza, u dan għar-raġuni msemija aktar qabel. Minbarra dan, il-prova li kellhom jagħmlu r-rikorrenti dwar ilgħaliex l-ammont imsemmi fil-Mandat mhux ġustifikat ma saritx. Il-kriterju ta' x'inhum l-ammont ġustifikat jew x'inhum eċċessiv ma jiġix pruvat b'argument li jiffirma l-mertu tal-kwestjoni;

Illi għal din ir-raġuni l-Qorti ma ssibx li t-talba tal-eżekutati fuq din il-kawżali hija mistħoqqa;

B) Jintwera li fiċ-ċirkostanzi m'huwiex raġonevoli li l-mandat jinżamm fis-seħħ jew li huwa ġustifikabbli [Art. 836(1)(f)]. Dwar din il-kawżali, ir-rikorrenti reġgħu ma žiedu l-ebda prova mal-argument minnhom imtella' fil-kawżali ta' qabel. Jerġgħu jistrieħu fuq is-sottomissjoni li l-eżekutant ma għandu l-ebda bażi ta' pretensjoni kontra tagħhom personalment;

Illi din il-Qorti diġa' stqarret li dan (jiġifieri, l-istħarriġ fil-mertu) ma jagħmilx biċċa mill-kriterji li fuqhom hija għandha ssejjes il-konsiderazzjonijiet tagħha fi proċedura bħal din: biex il-Qorti tista' tqis jekk hijiex mistħoqqa jew le, il-pretensjoni tar-raġonevolezza li l-Mandat kawtelatorju jinżamm fis-seħħ trid tirriżulta mingħajr ma ssir indaġni fil-

⁹ Ara P.A. RCP 29.11.2001 fl-atti tal-Mandat fl-ismijiet **Vincent Mercieca vs George Galea**

mertu, u indipendentement minn jekk il-pretensjoni hijiex fondata jew le¹⁰ ;

Illi biżżejjed jingħad li jekk, 'il quddiem, il-Qorti li ser tqis il-kwestjoni fil-mertu tasal għall-fehma li l-kumpannija intimata eżekutanti m'għandha titħallas xejn mir-rikorrent, xorta waħda ma jistax jingħad li l-Mandat ma kienx ġustifikat. Is-suċċess jew telfien ta' kwestjoni fil-mertu ma tista' qatt tfisser li Mandat kawtelatorju nħareġ b'mod vessatorju jew fieragħ¹¹. Allura, fil-fehma ta' din il-Qorti, il-kwestjoni ta' jekk huwiex raġonevoli li Mandat kawtelatorju jinżamm fis-sehħ jew jekk huwiex meħtieġ jew ġustifikabbli li tali Mandat jinżamm fis-sehħ ma tiddependi xejn minn ċaħda tal-kawżali fil-mertu tal-intimat eżekutat;

Illi bil-ħniena għandu għalfejn jingħad li jekk, minħabba l-ħruġ ta' Mandat kawtelatorju, il-parti intimata ġġarrab ħsara u dannu, il-liġi nnifisha tagħti lil dik il-parti l-jedd li tressaq 'il quddiem azzjoni għad-danni kontra dik il-parti li tkun ħarget il-Mandat¹²;

Illi, fl-aħħarnett għall-finijiet tal-kawżali taħt eżami irid jingħad li r-rikorrenti naqsu wkoll li juru li kienet xi ċirkostanza li seħħet **wara** li nħareġ il-Mandat li llum qegħda tagħmlu mhux iżjed raġonevoli jew meħtieġ li jinżamm fis-sehħ. Dan ukoll huwa element ewlieni li jrid jiġi ippruvat minn min irid it-tħassir ta' mandat kawtelatorju li jkun inħareġ kontrihom;

Illi, fuq dawn il-mottivi wkoll, il-Qorti jkollha ssib li r-rikorrenti ma tawhiex raġuni tajba biex tħassar il-Mandat in kwestjoni;

Illi r-rikorrenti talbu wkoll il-kundanna tal-intimat eżekutant għall-ħlas ta' penali¹³. Il-Qorti sejra issa tipprovdi dwar din it-talba;

¹⁰ Ara P.A. RCP 10.5.2001 fl-atti tal-Mandat fl-ismijiet *P.J. Sutters Company Limited vs Concept Limited*

¹¹ Ara, per eżempju, PA JSP 10.1.1992 fil-kawża fl-ismijiet *Spiteri vs Camilleri* u P.A. RCP 30.5.2002 fl-atti tal-Mandat fl-ismijiet *Yorkie Clothing Industry Limited vs Dr Lilian Calleja Cremona*

¹² Art. 836(9) tal-Kap 12

¹³ Taħt l-art. 836(8) tal-Kap 12

Illi dwar il-kwestjoni tal-impożizzjoni tal-penali, irid jingħad li din hija sanzjoni fakoltativa. Il-Qorti, fid-diskrezzjoni tagħha, tista' taqbel li tgħabbi lil min ikun ħareġ Mandat kawtelatorju kontra persuna, u fuq talba ta' din, b'piena ta' ħlas ta' penali. Minbarra li tali impożizzjoni hija fakultativa, irid jintwera għas-sudisfazzjon tal-Qorti li trid tkun seħħet waħda miċ-ċirkostanzi maħsubin mil-liġi biex tali sanzjoni tiġi imposta. Dwar din id-diskrezzjoni ngħad li l-Qorti hija tenuta li timponi l-penali fejn ikunu jirriżultaw l-estremi li l-liġi teżigi biex din tkun imposta, u l-Qorti tista' biss tagħzel li ma timponix il-penali maħsuba fl-artikolu 836(8) f'każijiet estremi fejn is-sens ta' ġustizzja hekk kien jimponilha¹⁴. Il-penali maħsuba fl-imsemmi artikolu 836(8) tal-Kap 12 hija waħda ta' ordni pubbliku immirata li tiżgura serjeta' fil-proċess ġudizzjarju u biex ma tħallix li l-istitut tal-Mandati kawtelatorji jintuża b'abbuż;

Illi erbgħa (4) huma ċ-ċirkostanzi maħsuba mil-liġi f'dan ir-rigward u, ladarba huma sanzjoni punittiva, għandhom jitqiesu strettament bħala tassattivi¹⁵. F'dan il-każ, ir-rikorrenti jsejsu l-pretensjoni tagħhom fuq dik maħsuba taħt l-artikolu 836(8)(d) tal-Kap 12;

Illi dwar din iċ-ċirkostanza, ir-rikorrenti jgħidu li l-ħruġ tal-Mandat kien malizzjuż, frivolu u vessatorju għaliex l-eżekutant talab il-ħruġ tal-Mandat biex iġieghlhom jidhlu għad-dejn tal-kumpannija tagħhom ladarba jaf li ma jistax imexxi iżjed kontra l-istess kumpannija issa li tinsab fi proċess ta' stralċ. Il-Qorti qieset li diġa' ntweraw li ma jeżistux ir-raġunijiet għat-tħassir tal-Mandat u li l-intimat eżekutant kellu u għad għandu (ladarba l-kawża għadha miexja) raġunijiet tajbin biżżejjed biex jitlob il-ħruġ tal-Mandat. Dan iġib l-effett li ma jistax jingħad li l-Mandat inħareġ b'hażen, jew għal raġuni fiergħa jew inkella bil-ħsieb biss li jdejjaq lir-rikorrenti;

Illi l-Qorti, f'dan l-istadju u fid-dawl tal-konsiderazzjonijiet diġa' magħmula iżjed 'il fuq issib li ma jirriżultawx iċ-ċirkostanzi għall-impożizzjoni tal-penali minħabba l-ħruġ

¹⁴ App. Civ. 13.3.2001 fil-kawża fl-ismijiet *Joseph Rapa vs Raymond Sammut*

¹⁵ Ara P.A. TM 13.3.2003 fl-atti tal-Mandat fl-ismijiet *Cole Foods Ltd. vs Euro Imports Ltd.*

tal-Mandat¹⁶. F'dan il-każ, il-Qorti sejra timxi wkoll fuq il-massima li l-bona fede hija preżunta u li l-ħażen irid jiġi ippruvat¹⁷;

Illi, għalhekk, fid-dawl taċ-ċirkostanzi kollha li joħorġu mill-atti, u wara li l-Qorti ħasbet sewwa u fit-tul fuq il-kwestjoni, ma jidhirx li huwa l-każ fejn l-intimat eżekutant għandu jkun kundannat iħallas penali kif imsemmi fl-artikolu 836(8). Dan, naturalment, jingħad dejjem bla ħsara għal kull jedd talvolta spettanti lill-istess rikorrenti li 'l quddiem u fis-sedi opportuna jressqu pretensjonijiet kif imiss jekk, wara l-kawża fil-mertu, jirriżultaw fatti li din il-Qorti f'dan l-istadju ma tafx bihom jew li dwarhom dik il-Qorti kompetenti tasal f'fehmet preċiżi għar-rigward;

Għal dawn ir-raġunijiet, il-Qorti qiegħda tipprovdi dwar ir-Rikors tal-eżekutati miżżewġin Mifsud billi:

Tiċħad it-talbiet tagħhom billi ma humiex mistħoqqa fil-liġi u mill-fatti, bl-ispejjeż kontra tagħhom.

Mogħti kameralment illum, id-9 ta' Settembru, 2008.

< Sentenza Finali >

-----TMIEM-----

¹⁶ P.A. TM 5.6.2003 fl-atti tal-Mandat fl-ismijiet *Emanuel Sammut et vs Josephine Sammut*

¹⁷ Ara, per eżempju, App. Ċiv 7.7.1920 fil-kawża fl-ismijiet *Miller Blacker pro et noe vs Howard* (Kollez. Vol: XXIV.i.554)